

Vladimir Găitan:

„Știți care a fost marea mea crimă?”

Cât de greu este pentru un actor de dramă - în plus, arătos - să-și câștige statutul de vedetă într-un... Teatru de Comedie?

N-am crezut niciodată că pot juca numai în registru grav. Și, pe urmă, în tinerețe n-ai voie să te priporonești într-un singur gen. Este o vreme a căutărilor pe care trebuie s-o folosești din plin. De altfel, pe atunci făceam și foarte mult film...

Însă și în film erați tot un june frumos, melancolic...

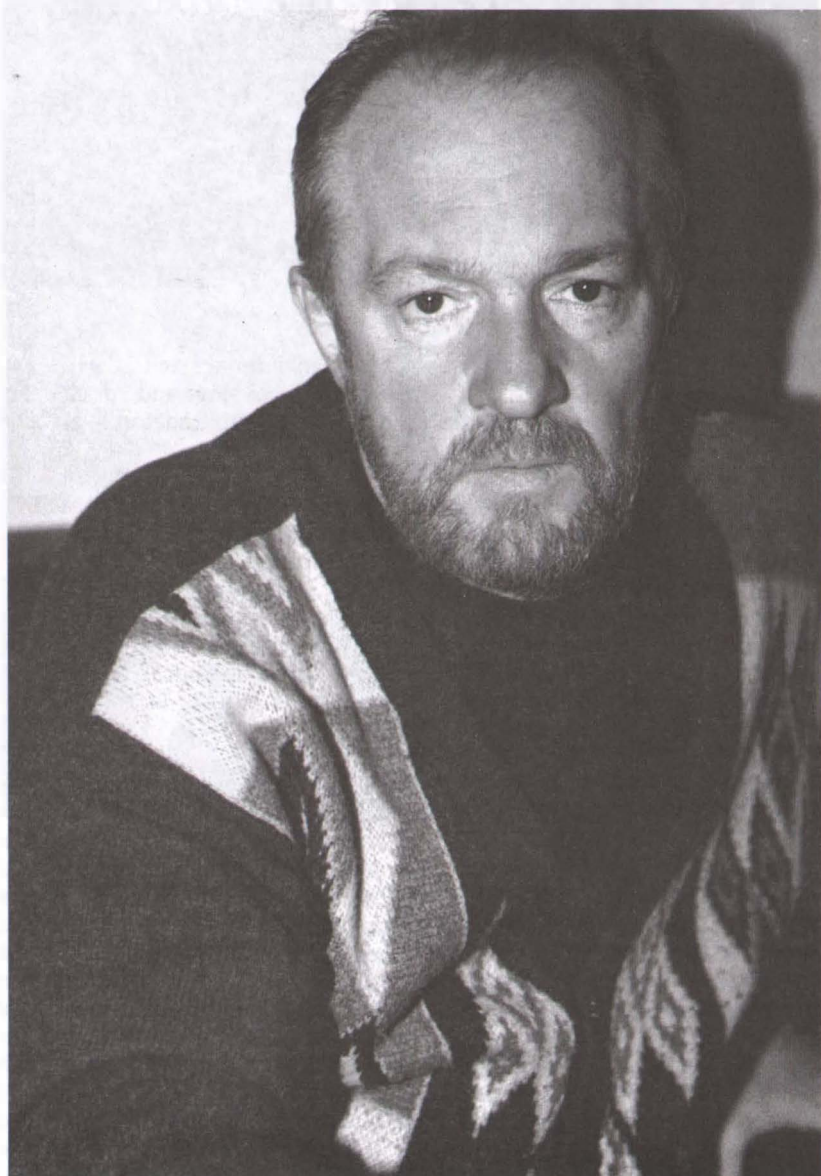
Adevărat, dar, una peste alta, posibilitatea de a pendula de la un gen la altul se produce în timp și cu eforturi. Eu am vrut să fac și comedie, și dramă și cred că nu a fost în zadar. Dacă e să mă laud, am luat chiar un premiu de interpretare pentru un rol comic; e vorba de Pierrot (în *Don Juan*, regia: Valeriu Moisescu). Și asta, la Festivalul de Comedie de la Galați. De altfel, consider că e mai greu să faci comedie decât dramă și că, din când în când, măcar pentru un antrenament serios, e bine să abordezi și asemenea roluri. Pe de altă parte, e normal ca fiecare actor să țină cont de fizicul său, de datele native - și chiar de vârstă -, pentru a-și contura cum se cuvine cariera. Nu te apuci să joci toată viața personaje comice cu o figură de june-prim și nici roluri de june-prim la bătrânețe. Sunt lucruri care țin de bun-simț. În ceea ce îl privește strict pe Vladimir Găitan, acesta vrea să creadă că își păstrează încă disponibilitatea atât pentru comedie, cât și pentru dramă.

De cât timp sunteți actor al Teatrului de Comedie?

Vreți să puneți degetul pe rană? În decembrie 2000, am împlinit 30 de ani. Zilele acestea (prima jumătate a lunii ianuarie 2001 - n.r.), Teatrul de Comedie își sărbătorește 40 de ani de existență. Am vrut și eu să fiu aniver-

sat. M-am agitat pentru proiectul cu *Anna Karenina*, am găsit chiar și un sponsor. I-am anunțat discret pe unii dintre prietenii mei de această „serbare”, care, însă, n-a mai avut loc din cauza bunelor mele colege Gabriela Popescu și Larina Demian. Acestea au „înfierat” cu mânie proletară dorința

mea, poate orgolioasă, de a fi aniversat în cadrul teatrului pe care l-am slujit. Mi-au reproșat aroganța de a-mi dori o astfel de manifestare, în vreme ce actorii „mai mari” decât mine n-au avut asemenea șansă. Așa că am trecut totul sub tăcere, însă am rămas cu gustul amar că revenirea

mea pe scena Teatrului de Comedie, după patru ani de tăcere, s-a produs pompieristic, cu un spectacol pentru care singur m-am zbatut și care nu necesita mai mult de... douăzeci de bastoane și multă râvnă din partea realizatorilor lui. Dar nici directorul n-a avut nimic de spus în această privință. De fapt, Dan Vasiliu, pe care l-am vrut și l-am ajutat să fie director, cred că are cam multe complexe. În schimb, îi lipsește autoritatea. Iar un director fără autoritate e ca o frunză pe ape.

pe alții. Cu ură. M-a lovit Ion Caramitru, atunci când i-a ordonat lui Radu Gabrea (așezat în fruntea O.N.C.) să mă îndepărteze de la conducerea României Film, m-au lovit Larina Demian și Gabriela Popescu - devenind portdrapelul luptei sindicale din Teatrul de Comedie pe vremea când încă eram director. M-au lovit acei tineri actori pe care eu i-am angajat pe când abia ieșiseră de pe băncile școlii și care n-au pregetat să mă părăsească, mutându-se, în mijlocul stagiunii, la „Bulandra”.

vreo cârciumă, unde tot despre teatru vorbeau...

Da, dar și pentru că altceva nu prea aveau de făcut. Era o stare de efervescență creată și susținută artificial, care, ce-i drept, te ajuta să supraviețuiești.

Mai era ceva, care, de asemenea, riscă să se piardă: generozitatea actorilor mai vârstnici față de tinerele talente...

Se datora aceleiași cauze. Trăind foarte mult laolaltă, era imposibil să nu te integrezi în colectiv ca într-o familie. Zile în șir, aveam - n-aveam treabă, mergeam la teatru. Organizam concursuri de ping-pong în curtea interioară. Povesteam. Ne împrumutam cărți unii altora. Și, ceea ce era mai important, ne purtam cu deferență față de talentele deja consacrate. Îi respectam pe maeștri, iar ei simțeau la rândul lor nevoia să ne ocrotească, să ne îndrume primii pași. În plus, nu exista teama că vin tinerii să le ia locul.

De ce să fi degenerat într-atât această lume?

O, dar cum să fi rezistat? Priviți și dumneavoastră ce se întâmplă în jur! Cu ce se ocupă tineretul de azi? Care este oferta televiziunilor și cât de educative sunt emisiunile acestora? Când pretutindeni domnesc vulgaritatea și prostul-gust, cum ar putea să le facă față studenții facultăților de teatru sau junii absolvenți?

Și totuși, v-ați lăsat pe mâna unui tânăr, acceptând să jucați în regia lui Theodor-Cristian Popescu, în Ținări în America.

Pe acesta îl prețuiesc în mod deosebit. De altfel, cred cu putere în talentul tinerilor, însă nu le va fi deloc ușor să răzbească într-o astfel de lume. Trebuie să mărturisesc că mi-a fost greu să accept un rol în spectacolul Ținări în America. Și asta din cauza textului, a tematicii sale, a modului în care a fost abordată problema homosexualității, din cauza limbajului folosit. Mi-am revizuit atitudinea abia când am înțeles gravitatea unor astfel de lucruri, presimțind că ele se insinuează treptat și în societatea românească. Faptul că spectacolul putea deveni un avertisment serios, un strigăt de disperare, m-a făcut să mă arunc spre un rol pe care mai apoi l-am iubit.

S-a mai întâmplat ceva acolo: au repetat și au jucat cot la cot actori din vreo cinci-șase teatre. Cu mentalități și modalități de lucru

În Anna Karenina după L.N. Tolstoi, la Teatrul de Comedie

Ați simțit vreodată nevoia de a „divorța” de acest loc?

Am primit oferta Teatrului „Nottara”, unde am și jucat cu ceva vreme în urmă, însă am judecat cu înțelepciunea țăranului, care știe că o schimbare făcută în pripă nu poate aduce nimic bun, și m-am potolit, mai ales că peste tot se întâmplă cam la fel. Poate că și vremurile sunt de vină că ne aflăm într-un acut deficit de moralitate și generozitate. Sunt unii actori care, după 1990, au îndrăznit să se avânte în mici afaceri cu care, de altfel, au și prosperat. Ei bine, mulți colegi de-ai noștri nu pot să ne ierte pentru asta.

Când v-ați apucat de afacerea cu construcții?

Știu unde bateți. În '90. Iar director la România Film am fost în '97. Prin urmare, n-aveam cum să înjgheb o afacere cu bani de la România Film. Dar, e adevărat, în mare parte, ei proveneau tot din... filme. Din plata pentru rolurile pe care le jucam. Vedeți, urâtenia sufletească există și, din păcate, breasla artiștilor nu e ferită de asta. Ne lovim adesea unii

Tot vă mai dor aceste trădări?

Cum nu, mai ales când știi că celor mai mulți dintre trădători le-ai făcut numai bine!

Credeți că neînțelegerile care fără-mișează breasla actorilor s-au accentuat după evenimentele din '89?

Da, iar cauza este legată mai ales de nevoile materiale. De decalajul produs între viața mai prosperă a unora și cea extrem de săracă a aceluia care se rezumă numai la rolurile din teatru.

Să fie invidia mai puternică în rândul artiștilor?

Categoric. Fiind mai sensibili, aceștia reacționează rapid la orice stimulent. Pe urmă, gândiți-vă că în epoca ceaușistă toată lumea trăia la fel. Existau aceleași ambiții, se ajungea cam la aceleași rezultate. Asta nu ducea neapărat la o solidaritate, cum s-ar putea crede, dar nici nu prea ne dădea motive de ură. Era o suferință comună, atâta tot.

Și totuși, țin minte că, după repetiții, artiștii plecau împreună la

diferite. Ați putut comunica unii cu alții?

Da, ba am mai avut și imensa bucurie de a ne descoperi și aprecia între noi. Cu unii am rămas prieten. Pe Ion Dichiseanu l-am cunoscut abia acum ca om. Ce coleg minunat! La fel și pe Dan Aștilean. Iar Alexandru Jitea face parte din acea categorie, tot mai rară, a actorilor cu respect pentru profesie și cu frică de Dumnezeu... Totuși, să nu vă închipuiți că n-au fost și conflicte. Au sărit de multe ori scânteii.

Credeți în posibilitatea angajamentelor pe proiect?

Nu numai că sunt de acord, dar, pe vremea când eram director, am propus eu însumi un miniproiect de felul acesta. Nu doream deloc să interzic migrarea actorilor spre alte teatre, cum mi s-a reproșat, ci să-i oblig pe aceștia să-și respecte angajamentul față de spectacolele în care erau cuprinși. E greu să conduci un teatru fără o lege coerentă. Apoi, știm povestea actorului occidental, care ziua este taximetrist sau ospătar, iar seara are spectacol. Eram cu toții în admirația unui asemenea sistem, dar când s-a pus problema să-l adoptăm, am dat îndărăt. E timpul să regândim profesia de actor și să facem bine să ne policalificăm.

Ce părere aveți despre înmulțirea școlilor de teatru și, automat, a numărului absolvenților?

Este o intelectualizare forțată, care nu duce la nimic bun. Școlile născute peste noapte vând numai iluzii.

Vorbiți ca un politician. Vă mai preocupă politica?

Nu. După o tristă experiență avută în 1996, am jurat că nu voi mai face niciodată politică. Vedeți dumneavoastră, actorii adună în timp un important capital de simpatie, pe care îl pot pierde într-o clipă dacă se aruncă în brațele politicii. E ca un măr otrăvit din care e mai bine să nu muști. Nu cunosc nici un artist căruia să-i fi făcut bine politica. Priviți-i pe Ion Caramitru, pe Sergiu Nicolaescu! Eu însumi am fost îndepărtat de la România Film din motive politice. Știți care a fost marea mea „crimă”? Faptul că am acceptat, în urma viziunii materialului deja existent, terminarea unui film început de Dan Pița încă înainte de revoluție. În film jucau Claudiu Bleonț, Mircea Albulescu..., nicidecum Vladimir Găitan. Costurile pentru finalizarea acestui proiect erau minime. Ei bine, tot Radu Gabrea a pus pe urmele mele Curtea de Conturi, care m-a urmărit vreme de doi ani pentru această „afacere”. Vedeți, dar, unde poate duce politica. Asta și felul în care s-au

comportat unii dintre colegii mei atunci când mi-am dat demisia din funcția de director al Teatrului de Comedie m-au făcut să mă retrag în mine. Am jucat la „Nottara”, considerând că e un loc neutru.

Ce v-a determinat să vă întoarceți la Teatrul de Comedie?

Faptul că i-am aparținut atâta vreme. E greu să-ți părăsești casa.

Cum s-a simțit actorul V.G. făcând alt fel de teatru? Anna Karenina nu e un spectacol la îndemână, sare din obișnuit, are multă mișcare, asta poate fărâmița starea...

Să recunoaștem, întâi, că nici **Îngeri în America** nu e un spectacol la îndemână. Se miza tot pe un decor sărac și pe marea putere de dăruire a actorilor. Scenele erau și acolo scurte, derulându-se cinematografic. Pe de altă parte, aveți dreptate, limbajul spectacolului **Anna Karenina** este chiar mai încifrat. În scenă nu te poți sprijini pe parteneri, cel mult pe niște umbre. Lumina are un rol special în reprezentare, însă te obligă să fii în fiecare clipă într-un anume loc, comunicarea se face prin rîcoșeu, nu te adresezi direct colegului de lângă tine, uneori trebuie să îi simți prezența stînd cu spatele. Sincer să fiu, nu cred că aș mai intra într-un ast-

renina rămîne pentru mine ceva asemănător cu scrinul bunicii din care am scos o batistă de dantelă veche, mirosind a levănțică.

Îi afectează și pe tineri pauzele mari dintre spectacole?

Îi poartă sigur către un soi de superficialitate. În tinerețe, erau zile când jucam și trei spectacole și nu mă simțeam deloc obosit. Îi vedeți pe junii de azi făcînd asta?

Am înțeles că vi s-a făcut oferta de a conduce Teatrul „Nottara”...

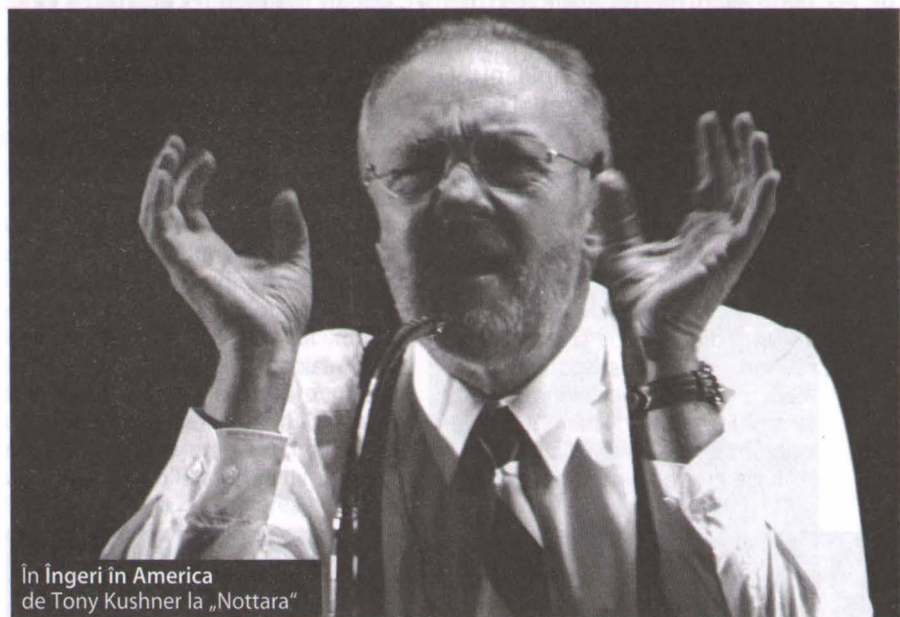
Nu cred că mai vreau să fiu director cîtă vreme nu există o Lege a teatrelor.

Dar cum ar trebui să fie un director?

Să aibă autoritate asupra colectivului pe care îl conduce, o autoritate izvorîtă din propria-i personalitate. Să fie generos. Să facă în așa fel încît colegii săi să se simtă în teatru ca acasă, adică să „locuiască” în cabine curate, decent mobilate... Să alerge după bani, să uzeze de prestigiul său de actor...

...cînd îl are...

... ca să-l înduplece pe bancher să schimbe două-trei vorbe cu el. Nu știți care-i prețul umilinței de a sta și două ceasuri sprijinit de zidurile vre-

În **Îngeri în America** de Tony Kushner la „Nottara”

fel de joc. Pe urmă, nu vă spun ce emoții am la fiecare reprezentație. Simt că mi se despică pieptul. Dar asta se întîmplă și din cauza pauzelor mari dintre reprezentații. Mă simt ca un sportiv care aleargă numai la Olimpiadă. Neavînd antrenament, risc să rămân fără suflu în orice moment. În astfel de cazuri, emoțiile cumplite că nu știu textul nu sunt dintre cele creatoare, aducătoare de succes. Totuși, **Anna Ka-**

unei bănci, pînă catadicsea bancherul să se arate. Și nici colegii mei nu l-au știut.

Există proiecte?

Există dorințe. Mi-e dor de un spectacol ca **Fuga**. Tare dor.

Marinela Tepeș

P.S. La închiderea ediției, aflăm că Vladimir Găitan a devenit directorul Teatrului „Nottara”.